

Міністерство освіти і науки України

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ РАДІОЕЛЕКТРОНІКИ**

НАКАЗ

28.04.2017 № 290

м. Харків

Про введення в дію рішення
Вченої ради університету

Відповідно до ст. 36 Закону України «Про вищу освіту» та протоколу № 9 засідання Вченої ради університету від 27 квітня 2017 року,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити та ввести в дію рішення Вченої ради університету питання «Про розгляд та затвердження Положень університету».
2. Затвердити та ввести в дію наступні Положення університету:
 - «Про комплекс навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни» (додаток 1);
 - «Про навчально-методичну раду Харківського національного університету радіоелектроніки» (додаток 2);
 - «Про порядок надання грифів підручникам та навчальним посібникам у Харківському національному університеті радіоелектроніки» (додаток 3);
 - «Про порядок створення та затвердження електронних видань Харківського національного університету радіоелектроніки» (додаток 4);
 - «Про протидію академічному плагіату в Харківському національному університеті радіоелектроніки» (додаток 5);
 - «Про реєстрацію та передачу прав на службові об'єкти авторських права» (додаток 6).
3. Контроль за виконанням наказу покласти на першого проректора Ключника І.І.

Ректор

В.В. Семенець

Проект вносить:

Учений секретар

 І.В. Магдаліна

28.04.2017

Узгоджено:

Перший проректор

 І.І. Ключник

28.04.17.

Начальник юридичного відділу

 Д.І. Чулков

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказом ректора ХНУРЕ
“28” 04 2017 р. № 290

ПОЛОЖЕННЯ

про порядок створення та затвердження електронних видань ХНУРЕ

1. Загальні положення

1.1. Положення про порядок створення та затвердження електронних видань Харківського національного університету радіоелектроніки (далі – Положення) встановлює вимоги до змісту, оформлення, подання та затвердження електронного видання (ЕВ) Харківського національного університету радіоелектроніки (далі – Університет), що передбачено навчальними планами та ліцензійними умовами, за якими відбувається підготовка бакалаврів, магістрів та докторів філософії в університеті.

1.2. Положення розроблено відповідно до Законів України «Про вищу освіту», «Про авторське право і суміжні права», національних стандартів України [1–6], Положення про електронні освітні ресурси [7] та інших чинних нормативних документів Міністерства освіти і науки України та Університету.

1.3. Положення може змінюватися і доповнюватися відповідно до змін чинного законодавства України, нормативних актів Міністерства освіти і науки України та Університету.

1.4. Електронні освітні ресурси (далі – ЕОР) – навчальні, наукові, інформаційні, довідкові матеріали та засоби, що розроблено в електронній формі та подано на носіях будь-якого типу або розміщено у комп'ютерних мережах, і які відтворюються за допомогою електронних цифрових технічних засобів й є необхідними для ефективної організації навчально-виховного процесу в частині, що стосується його наповнення якісними навчально-методичними матеріалами.

1.5. До основних видів ЕОР належать:

- електронний документ – документ, інформація в якому подана у формі електронних даних і для використання якого потрібні технічні засоби;
- електронне видання – електронний документ, який пройшов редакційно-видавниче опрацювання, має вихідні відомості й призначений для розповсюдження в незмінному вигляді;
- електронний аналог друкованого видання – електронне видання, що в основному відтворює відповідне друковане видання, зберігаючи розташування на сторінці тексту, ілюстрацій, посилань, приміток тощо;
- електронні дидактичні демонстраційні матеріали – електронні матеріали (презентації, схеми, відео- й аудіозаписи тощо), призначені для супроводу навчально-виховного процесу;

- інформаційна система – організаційно впорядкована сукупність документів (масивів документів) та інформаційних технологій, в тому числі з використанням технічних засобів, що реалізують інформаційні процеси та призначені для зберігання, обробки, пошуку, розповсюдження, передачі та надання інформації;

- депозитарій електронних ресурсів – інформаційна система, що забезпечує зосередження в одному місці сучасних ЕОР з можливістю надання доступу до них через технічні засоби, у тому числі в інформаційних мережах (як локальних, так і глобальних);

- комп'ютерний тест – стандартизовані завдання, представлені в електронній формі, призначені для вхідного, проміжного і підсумкового контролю рівня навчальних досягнень, а також самоконтролю та/або такі, що забезпечують вимірювання психофізіологічних і особистісних характеристик випробовуваного, обробка результатів яких здійснюється за допомогою відповідних програм;

- електронний словник – електронне довідкове видання упорядкованого переліку мовних одиниць (слів, словосполучень, фраз, термінів, імен, знаків), доповнених відповідними довідковими даними;

- електронний довідник – електронне довідкове видання прикладного характеру, в якому назви статей розташовані за абеткою або в систематичному порядку;

- електронна бібліотека цифрових об'єктів – набір ЕОР різних форматів, в якому передбачено можливості для їх автоматизованого створення, пошуку і використання;

- електронний навчальний посібник – навчальне електронне видання, використання якого доповнює або частково замінює підручник;

- електронний підручник – електронне навчальне видання із систематизованим викладом дисципліни (її розділу, частини), що відповідає навчальній програмі, може містити цифрові об'єкти різних форматів та забезпечувати інтерактивні режими взаємодії з усіма учасниками навчально-виховного процесу;

- електронні методичні матеріали – електронне навчальне або виробничо-практичне видання роз'яснень з певної теми, розділу або питання навчальної дисципліни з викладом методики виконання окремих завдань, певного виду робіт;

- курс дистанційного навчання – інформаційна система, яка є достатньою для навчання окремим навчальним дисциплінам за допомогою опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій;

- електронний лабораторний практикум – інформаційна система, що є інтерактивною демонстраційною моделлю природних і штучних об'єктів, процесів та їх властивостей із застосуванням засобів комп'ютерної візуалізації.

1.6. За функціональною ознакою, що визначає значення і місце ЕОР та ЕВ у навчальному процесі, їх можна класифікувати як:

- навчально-методичні (навчальні плани, робочі програми навчальних дисциплін, розроблені відповідно до навчальних планів);
- навчальні (електронні підручники та навчальні посібники);
- методичні (методичні вказівки до різних видів занять, до самостійної роботи студентів з дисципліни, методичні матеріали для студентів з виконання індивідуальних семестрових завдань (реферати, розрахункові, графічні, курсові роботи (проекти)) та атестаційної роботи (проекту), програми практики тощо;
- допоміжні (збірники документів і матеріалів, довідники, покажчики наукової та навчальної літератури, наукові публікації, матеріали конференцій, електронні довідники, словники, енциклопедії);
- контролюючі (методичні матеріали для поточного та підсумкового контролю, післяатестаційного моніторингу, що забезпечують контроль якості знань).

1.7. Електронне видання може бути представлено у таких форматах:

- *.doc, *.docx, *.docs – файли текстового процесора WORD і веб-процесора;
- *.rtf – міжплатформовий формат зберігання розмічених текстових документів;
- *.pdf – структурований текст (за бажанням автора – з мультимедіа та гіперпосиланнями);
- *.exe – комп'ютерна програма (додаток), що виконується;
- *.html – та/або інші загальновідомі формати роботи з гіпертекстом;
- *.swf – та/або інші загальновідомі формати роботи з флеш-матеріалами.

2. Оформлення бібліографічного посилання та вихідні відомості ЕВ

2.1. Оформлення бібліографічного посилання на електронне видання здійснюється відповідно до вимог національних стандартів [3, 4, 8].

Приклад такого оформлення:

Збірка інформаційно-методичних матеріалів для студентів першого курсу [Електронний ресурс] / Під ред. ПІБ, ПІБ. – Місто: Видавець, рік видання. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) : кольор. ; 12 см. - Систем. вимоги: Pentium-500; 128 Mb RAM ; Windows 2000/XP/Vista/7. - Назва з титул. екрану.

2.2. Склад вихідних відомостей електронного видання залежить від його виду та кількості електронних носіїв. Не дозволено розбіжності в поданні однакових елементів вихідних відомостей, розміщених у різних місцях електронного видання. Елементи вихідних відомостей, спільні для всіх чи кількох томів (частин, номерів, випусків) електронного видання, треба подавати в однаковій формі. Наведення додаткових відомостей про

електронне видання (наприклад, вимоги до обладнання та програмного забезпечення) не обмежено.

Основні елементи вихідних відомостей електронного видання та приклади оформлення надаються згідно з п. 5.2. Основні елементи вихідних відомостей, ДСТУ 7157:2010 [1].

Вихідні відомості в електронному виданні розміщують на титульному екрані. У локальному електронному виданні елементи вихідних відомостей розміщують також на етикетці, лицьовому, внутрішньому й задньому боці первинного пакування, а також на лицьовому й задньому боці вторинного пакування та в супровідній документації (на папері), якщо вони є.

Принципи розміщення приведені у п. 6. Розміщування вихідних відомостей [1].

Вид видання за цільовим призначенням визначають за ДСТУ 3017 [2].

Бібліографічний опис електронного видання наводять згідно зі стандартом [3].

Анотацію наводять згідно з ДСТУ ГОСТ 7.9 [5]. Вихідні відомості в серіальному й багатотомному електронних виданнях оформлюють згідно з цим стандартом та ДСТУ 4861 [6].

3 Порядок видання ЕВ у ХНУРЕ

3.1. Автор (упорядник), колектив авторів (упорядників) розробляє авторський оригінал (підручник, посібник, методичні вказівки тощо) у вигляді електронного документу (ЕД), який надається до навчально-методичного відділу (НМВ) для подальшої передачі його до редакційно-видавничого відділу (РВВ) університету з метою редакційного опрацювання та видання.

Автор повністю відповідає за зміст, науково-методичний рівень та оформлення оригіналу згідно з існуючими вимогами.

Структура, зміст та оформлення навчальних і методичних матеріалів в електронному вигляді мають задовольняти вимогам нормативних документів з видавничої діяльності в університеті [9, 10].

3.2. До НМВ автор надає:

- авторський оригінал у вигляді ЕД та одну роздруковану копію;
- витяг з протоколу засідання кафедри щодо доцільності видання;
- внутрішню рецензію (викладачів своєї або спорідненої кафедри);
- довідку Центру технологій дистанційного навчання щодо технічної відповідності поданого матеріалу (за необхідності).

3.3. НМВ на підставі замовлень кафедр складає план електронних видань університету, затверджує у першого проректора та надає до РВВ університету.

3.4 РВВ Університету здійснює:

- прийняття від НМВ авторських оригіналів;

- контроль за дотриманням вимог нормативних документів з оформлення оригіналів;
- редагування та коректуру оригіналів, а також консультації авторів з питань оформлення оригіналів;
- передачу до бібліотеки університету електронних версій ЕВ.

3.5. Електронні підручники/ навчальні посібники видаються за рекомендацією Вченої ради університету згідно з установленими порядком.

Автор подає до НМВ попередньо відредагований рукопис підручника/навчального посібника, рецензії на рукопис двох-трьох фахівців, копію робочої програми навчальної дисципліни, витяг з протоколу кафедри щодо доцільності видання.

Автор (упорядник) несе повну відповідальність за зміст, науково-методичний рівень та оформлення рукопису згідно з вимогами щодо структури, змісту та обсягів підручників і навчальних посібників для ВНЗ.

НМВ організує науково-методичну експертизу рукописів підручників і навчальних посібників. Для проведення експертизи залучаються експерти: члени Науково-технічної (Навчально-методичної) ради Університету, провідні вчені-фахівці ХНУРЕ та інших наукових та освітніх установ.

3.6. Публікація ЕВ, їх зберігання, поширення та забезпечення доступу до них здійснюється тиражуванням на фізичних носіях інформації, а також шляхом розміщення в електронній бібліотеці університету, що забезпечує локальний чи віддалений доступ для необмеженої кількості користувачів з дотриманням вимог законодавства про інтелектуальну власність.

Розповсюдження (у вигляді дисків або через Internet) може бути безкоштовним, платним або частково платним за спільним рішенням автора(ів) та Університету за договором.

ЕВ може бути віддруковане за бажанням авторів у мінімальній кількості примірників за спільним рішенням автора(ів) та Університету за договором.

4 Статус електронного видання

4.1. Електронні та друквані навчальні (методичні) матеріали мають однаковий статус при поданні списку наукових та навчально-методичних праць у процедурі обрання за конкурсом на посаду науково-педагогічного працівника або подання атестаційної справи щодо присвоєння вченого звання.

4.2. Порядок підготовки друкваного та електронного видання відрізняються лише відсутністю процедури друку для ЕВ.

4.3. Відповідальний випусковий несе відповідальність за зміст (контент) та методичну якість електронних видань разом з автором/упорядником.

4.4. Електронні видання (або посилання на місце їх зберігання) розміщуються в електронній бібліотеці Університету та заносяться до електронного каталогу.

4.5. Електронне видання є інтелектуальною власністю Університету. Захист авторських прав здійснюється у межах Закону України “Про авторське право і суміжні права”.

4.6. Як електронне видання можна використовувати електронний аналог друкованого видання.

Перелік джерел посилань

1. ДСТУ 7157:2010. Інформація та документація. Видання електронні. Основні види та вихідні відомості. – Чинний від 2010-07-01. – К. : Держспоживстандарт України, 2010. – 13 с.

2. Видання. Основні види. Терміни та визначення : ДСТУ 3017-95. – Чинний від 1996-01-01. – К. : Держстандарт України, 1995. – 47 с. – (Національний стандарт України).

3. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 Система стандартів з інформації, бібліотечної і видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання – Чинний 2004.01.01.– К.: Держспоживстандарт України, 2004. – 47 с.

4. Бібліографічний запис. Заголовок. Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.1—2003, IDT) : ДСТУ ГОСТ 7.80:2007. — [Чинний від 04-01-2008]. — К. : Держспоживстандарт України, 2008. — 12 с. — (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи; Національний стандарт України).

5. ДСТУ ГОСТ 7.9:2009 Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Реферат і анотація. Загальні вимоги. – На заміну ГОСТ 7.9-95 (ИСО 214-76); Чинний 2009.12.01. – К.: Держспоживстандарт України, 2009.

6. ДСТУ 4861:2007 Інформація та документація. Видання. Вихідні відомості. – Чинний від 2009.01.01. К.:– Держспоживстандарт України, 2009. – 45 с.

7. Положення про електронні освітні ресурси: затверджене наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України №1060 від 01.10.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1695-12>.

8. ДСТУ 8302:2015 Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. – Чинний від 2016.07.01. – К.: ДП «УкрНДНЦ», 2016. – 20 с.

9. Положення про видання навчально-методичної літератури у ХНУРЕ / затверджено наказом ХНУРЕ №126 від 05.06.2006 р.

10. Методичні вказівки щодо структури, змісту та оформлення НМЛ / Упоряд.: П.С. Ковтун, І.О. Мілютченко, Б.П. Косіковська, Харків: ХНУРЕ, 2002, 60 с.

Голова комісії
Начальник НМВ

В.В. Росіхін
І.О. Мілютченко